Ursul păcălit de vulpe

după Ion Creangă

Vulpea îl păcălește pe moș, apoi pe urs, care pescuiește cu coada în lacul înghețat. O scenetă de iarnă după Creangă, comică și blândă, cu peștișori și fulgi de nea.

Vârsta	Grupa mare, Clasa pregătitoare (5–7 ani)
Durata	~8 min
Copii	5–21
Dificultate	Medie
Ocazia	Povești pentru orice zi, Iarna și datinile de Anul Nou

Vulpea flămândă se face moartă în drum, iar moșul o aruncă în carul cu pește. Ea aruncă peștii pe drum, unul câte unul, și fuge cu ei. Apoi îl învață pe urs „să pescuiască”: să stea toată noaptea cu coada în lac și să cheme peștii. Peștișorii isteți râd de el, fulgii îngheață lacul, iar dimineața coada ursului rămâne în gheață. De-asta au urșii, de atunci, coada scurtă. Ursul nu pățește nimic: cade în fund pe zăpadă și se pipăie mirat la spate. La final, moșul și baba își găsesc peștele pe urmele vulpii din zăpadă, iar ursul învață că peștele se prinde cu undița, nu cu coada.

Sceneta are patru momente scurte și un cântec final. Vulpea și ursul au rolurile cele mai mari, cu replici în proză scurtă și câteva versuri ușor de ținut minte. Peștișorii au trei replici scurte în cor, iar fulgii dansează fără replici, așa că pe scenă încap 5 copii sau toată grupa. Se potrivește la serbarea de iarnă și la orice serbare cu povești.

Ce învață copiii

- Gândirea critică, pe înțelesul celor mici: nu tot ce sună frumos e și adevărat, iar vorbele dulci pot păcăli.
- Munca cinstită: peștele se prinde cu răbdare și cu unealta potrivită, nu prin păcăleală.
- Iarna explicată prin poveste: de ce îngheață lacul, ce e o copcă, cum își caută animalele hrana. Se potrivește cu tema „Când, cum și de ce se întâmplă?”.
- Numărarea, când vulpea aruncă peștii din car unul câte unul: sala poate număra cu ea până la zece.
- Expresivitatea: copiii joacă vocea mieroasă a vulpii, mormăitul ursului și chicotitul peștișorilor.

Distribuția

Rol	Descriere	Copii	Costum
Povestitorul 5 replici	Leagă momentele poveștii și spune ce nu se vede: gerul, noaptea, gheața. Poate fi educatoarea sau un copil care vorbește rar și clar.	1	Un fular gros, o căciulă de iarnă și o carte mare de povești din carton.
Vulpea 9 replici	Șireată, iute și fermecătoare: vorbește mieros cu ursul și cu moșul, apoi face cu ochiul spre public. Rolul cere un copil care nu se sperie de sală.	1	Costum de vulpe Un coș mic pentru pește.
Ursul 10 replici	Mare, pofticios și cam naiv. E mândru de coada lui lungă și crede tot ce i se spune. Mormăie, cască, sforăie și cade în fund: e rolul la care sala râde cel mai mult.	1	Costum Ursuleț de miere O coadă lungă din blană artificială sau dintr-un fular maro, prinsă de costum cu o bandă cu scai (arici), ca să se desprindă ușor.
Moșul 6 replici	Un țăran cumsecade, care duce peștele la târg. E bucuros de „blana de vulpe” găsită în drum și rămâne cu gura căscată când găsește carul gol.	1	Costum Bunicul din Ridichea uriașă O căciulă de blană și un bici de jucărie din panglică.
Baba 3 replici	Nevasta moșului, ageră la minte: ea pricepe prima că moșul a fost păcălit și tot ea găsește urmele vulpii în zăpadă.	1	Costum Bunica din Ridichea uriașă Un șal gros pe umeri.
Boii fără replici	Joian și Bourean, boii care trag carul cu pește. Merg încet și cuminte, se opresc la „Aho!” și pornesc la „Hăis! Cea!”.	2	Tricou maro, bentiță cu coarne din carton și un clopoțel la gât.

Rol	Descriere	Copii	Costum
Peștișorii 3 replici	Peștii din lac, isteți și chicotitori. Stau ascunși sub pânza albastră, scot capul doar ca să râdă de urs și, la urmă, îi arată coada rămasă în gheață.	2–6	Costum Peștișor auriu
Fulgii fără replici	Fulgii de nea aduc iarna pe scenă: dansează la început, îngheață lacul în timpul nopții și se învârt în jurul tuturor la final. Rol fără replici, potrivit pentru copiii timizi.	2–8	Costum Fulg de nea cu șase raze

Decorul

O pădure iarna: doi-trei brazi din carton cu „zăpadă” din vată. În stânga, drumul și o căsuță mică (un panou din carton), unde o așteaptă baba pe moș. La mijloc, lacul: o pânză albastră întinsă pe o bancă joasă, în spatele căreia se ascund peștișorii, și un buștean (un scăunel îmbrăcat în maro) pentru urs. În dreapta, copacul vulpii: un copac mare din carton, cu o scorbură decupată la înălțimea capului unui copil.

Recuzita

- ☐ Carul: o cutie mare de carton cu roți desenate și o sfoară de tras
- ☐ Pești din carton sau din pâslă (8–10 bucăți) și un coș
- ☐ O pânză albastră (lacul) și o pânză albă subțire sau un tul alb (gheața)
- ☐ Coada ursului, prinsă cu scai, și un capăt de sfoară sub pânză, de care o țin peștișorii
- ☐ O creangă ușoară pentru urs, din carton sau din hârtie răsucită
- ☐ Vată pentru zăpadă și un buștean sau un scăunel

Muzica

- Pentru dansul fulgilor de la început: „Valsul fulgilor de zăpadă” din „Spărgătorul de nuci” de Ceaikovski.
- Pentru noaptea de la lac: partea lentă din „Iarna” de Vivaldi („Anotimpurile”), cât timp fulgii îngheață lacul și ursul adoarme.
- Cântecul final, „Ninge, ninge peste lac”: două strofe din text, cântate pe o melodie simplă de iarnă inventată împreună cu copiii.

Textul scenetei

Scena 1 – Vulpea flămândă

> *Pădurea iarna. Pe muzica lui Ceaikovski, Fulgii intră dansând, se rotesc și se așază pe marginea scenei. Vulpea intră încet, cu botul în pământ.*

POVESTITORUL

Era odată, într-o iarnă geroasă, o vulpe vicleană, ca toate vulpile. Umblase toată noaptea după mâncare și nu găsise nimic.

VULPEA

Toată noaptea am umblat
Și n-am prins nimic, nimic...
Burta-mi chiorăie de foame,
Nu mai am putere-un pic!

> *Vulpea adulmecă aerul și se uită spre stânga.*

VULPEA

Ia stai... Miroase a pește! Vine un car plin cu pește! Știu eu ce să fac!

> *Vulpea se întinde în mijlocul drumului, cu ochii închiși și cu labele în sus. Din stânga intră Boii, trăgând carul, iar Moșul merge pe lângă ei.*

MOȘUL

Aho! Aho! Stați, boilor! (Se apleacă peste vulpe.) Bre! Da' ce caută vulpea asta moartă în mijlocul drumului? Ce cațaveică frumoasă îi fac babei mele din blana ei!

> *Moșul o ia pe vulpe de după umeri. Vulpea, țeapănă ca un băț, se lasă așezată în car, peste pește.*

MOȘUL

Hăis, Joian! Cea, Bourean! Hai acasă!

> *Carul pornește încet. Vulpea deschide un ochi, face cu ochiul spre public și aruncă peștii din car, unul câte unul.*

VULPEA *(în șoaptă)*

Unu... doi... trei... patru... cinci... Și încă unul, și încă unul!

> *Vulpea sare din car, strânge peștii în coș și fuge cu el după copacul ei. Moșul nu observă nimic și ajunge acasă, unde îl așteaptă Baba.*

MOȘUL

Babo! Ți-am adus un car de pește și o blană de vulpe pentru cățaveică!

BABA *(se uită în car)*

Care pește, moșule? Care vulpe? Carul e gol!

MOȘUL *(se scarpină în cap)*

Ei, na! Pesemne vulpea a înviat... și a plecat cu peștele meu cu tot!

BABA

Vai de capul tău, moșule! Te-a păcălit vulpea!

Scena 2 – Ursul vrea pește

> *Lângă copacul ei, Vulpea mănâncă pește. Intră Ursul, legănându-și mândru coada lungă.*

POVESTITORUL

Pe vremea aceea, ursul avea o coadă lungă și stufoasă, de care era tare mândru. Și cum se plimba el prin pădure, numai ce simte miros de pește...

URSUL

Bună masa, cumătră! Ce de pește ai! Dă-mi și mie, că tare mi-e poftă!

VULPEA

Pune-ți pofta-n cui, cumătre! Dacă vrei pește, du-te și prinde-ți singur!

URSUL

Învață-mă și pe mine, cumătră, că eu nu știu cum se prinde peștele.

VULPEA *(încet, către public)*

Hi-hi! Acum îl păcălesc și pe urs!

VULPEA *(mieros, către urs)*

E foarte ușor, cumătre. Diseară te duci la lacul de la marginea pădurii, vâri coada în apă și stai nemișcat până în zori. Și tot zici așa:

Peștișori din lac, săriți,

De codiță vă lipiți!

Iar dimineața tragi o dată, tare, și scoți atâta pește cât n-ai văzut în viața ta!

URSUL

Cu coada? Ce idee grozavă! Mulțumesc, cumătră! Fug la lac!

> *Ursul pleacă în grabă. Vulpea râde în urma lui, ținându-se cu labele de burtă.*

Scena 3 – Noaptea la copcă

> *Se lasă noaptea. Peștișorii stau ascunși în spatele lacului. Ursul se așază pe buștean și își vâră capătul cozii sub pânza albastră.*

POVESTITORUL

Ursul a ajuns la lac, a găsit o copcă, adică o gaură în gheață, și-a vârât coada în apa rece și a început să cheme peștii.

URSUL

Peștișori din lac, săriți,
De codiță vă lipiți!

> *Peștișorii scot capul de sub pânză și chicotesc.*

PEȘTIȘORII

Hi-hi-hi! Ne gâdilă o coadă de urs!

URSUL *(mai tare)*

Peștișori din lac, săriți,
De codiță vă lipiți!

PEȘTIȘORII

Noi nu ne prindem de nicio coadă! Noi suntem peștișori isteți! Hai la fund, la căldurică!

> *Peștișorii se ascund la loc. Pe muzică lentă, Fulgii dansează peste lac și îl acoperă cu pânza albă. Ursul cască, dă din cap și adoarme sforăind: „Hrrr... fiuuu...”*

POVESTITORUL

Toată noaptea a bătut un vânt rece, de înghețа și limba în gură. Lacul a înghețat bocnă, iar coada ursului a rămas prinsă în gheață, ca într-un clește.

> *Se face dimineață. Ursul se trezește și se întinde.*

URSUL

Uaaah! S-a făcut ziuă! Acum trag o dată, tare, și scot tot peștele din lac! Hooo-rup!

> *Ursul trage. Coada se desprinde și rămâne sub pânză, iar ursul cade în fund pe zăpadă. Se ridică și se pipăie mirat la spate.*

URSUL

Pește n-am prins... Nu mă doare nimic... dar parcă-mi lipsește ceva. Unde mi-e coada?!

PEȘTIȘORII *(scot capul și flutură coada)*

Coada ta a rămas la noi, în gheață!

URSUL

Vulpea! Vulpea m-a păcălit! Las' că o prind eu!

Scena 4 – Păcăleala se întoarce

> *Vulpea stă lângă copacul ei, cu coșul de pește. Când îl vede pe urs venind fără coadă, se ascunde în scorbură; se mai vede doar capul ei.*

VULPEA

Hei, cumătre! Ți-au mâncat peștii coada, ori ai fost prea lacom și ai vrut tot peștele din lac?

URSUL

Ieși afară, cumătră, că am două vorbe cu tine!

> *Ursul vâră creanga pe lângă scorbură, niciodată spre fața vulpii, o agață de rădăcina copacului și trage cu putere.*

VULPEA *(prefăcându-se)*

Văleu, cumătre! Nu trage, că-mi rupi piciorul!

> *Ursul trage și mai tare de copac, până obosește, apoi se așază gâfâind în zăpadă. Între timp intră Moșul și Baba, uitându-se în pământ.*

BABA

Uite, moșule, urmele vulpii în zăpadă! Ne duc drept la pește!

MOȘUL *(găsește coșul lângă copac)*

Peștele nostru! L-am găsit!

VULPEA *(iese din scorbură, rușinată)*

Of! Cine pe alții păcălește, până la urmă tot el rămâne păcălit!

MOȘUL *(îi dă ursului un pește)*

Ține, ursule, că ai pățit-o destul. Și altă dată, peștele se prinde cu undița, nu cu coada!

URSUL

Mulțumesc, moșule! De-acum nu mai cred tot ce-mi spune vulpea!

Scena 5 – Cântecul de iarnă

> *Intră toată distribuția. Fulgii se învârt în jurul tuturor.*

POVESTITORUL

Și iaca așa a rămas ursul păcălit de vulpe! De atunci, toți urșii au coada scurtă, iar vulpea ocolește lacul de departe.

TOȚI *(cântă)*

Ninge, ninge peste lac,
Iarna toarce fulgi de nea;
Ursul are, de atunci,
Doar o coadă... cât a mea!
Vorba dulce de vulpiță
Nu e totdeauna bună:
Peștele cu munca-l prinzi,
Nu cu coada, pe sub lună!

> *La „cât a mea”, copiii își arată râzând „codițele” de la spate. Toți se prind de mână și fac o plecăciune. Ursul se întoarce cu spatele și își arată codița scurtă.*

Sfaturi de regie

- Coada ursului se prinde cu scai sau cu o clemă de plastic, niciodată legată de copil. Sub pânză, un peștișor ține capătul ei; când ursul „trage”, coada se desprinde singură.
- Căzătura ursului se face în fund, pe o saltea subțire sau pe un covoraș ascuns sub „zăpadă”. Exersați-o încet, de câteva ori, ca să iasă comică și sigură.
- Când vulpea se face moartă, moșul n-o ridică de-adevăratelea: o ia de după umeri, iar vulpea merge țeapănă, cu ochii închiși, și se lasă singură în car.
- Vulpea aruncă peștii numărând în șoaptă. Lăsați sala să numere cu ea: copiii din public se bucură să ajute.
- Peștișorii trebuie să râdă pe rând, nu toți deodată, ca replicile să se înțeleagă. Un copil mai sigur poate începe fiecare replică, iar ceilalți îl urmează.

Variante și adaptări

- Cu 5 copii: vulpea, ursul, moșul, baba și un singur peștișor, iar Povestitorul e educatoarea. Moșul trage singur carul, fără boi și fără fulgi; replicile peștișorilor le spune peștișorul, iar gheața o întinde educatoarea.
- Cu toată grupa: adăugați fulgi și peștișori. Puteți adăuga și câțiva iepurași sau veverițe care privesc din spatele brazilor și râd împreună cu sala.
- Versiune scurtă, de 5 minute: renunțați la scena cu baba din scena 1 și la scorbură. Ursul se întoarce direct la vulpe, iar moșul vine imediat după el, pe urmele din zăpadă.
- Grupa mijlocie: educatoarea spune toată povestea, iar copiii joacă doar ce se vede. Vulpea și ursul spun câte două replici, iar peștișorii chicotesc „Hi-hi-hi!”.

Costumele pentru serbare, de la Vis de Carnaval

Pentru fiecare rol din scenetă găsiți costumul potrivit pe visdecarnaval.ro: îl închiriați în mărimea copilului și îl primiți prin curier sau la locker.

Grădinițe și școli: în programul Partener Premium, părinții închiriază fără garanție, iar costumele vin toate într-un singur colet.

+40751093743 · contact@visdecarnaval.ro

Scanați și vedeți costumele

Text original Vis de Carnaval. Îl poți folosi gratuit la serbări, îl poți printa și adapta grupei tale. Te rugăm să nu-l republici pe alte site-uri. visdecarnaval.ro/scenete/ursul-pacalit-de-vulpe